

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) โดยใช้วิธีสำรวจ (Survey Method) เพื่อศึกษาการรับรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานของนักศึกษาในวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา และเปรียบเทียบการรับรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐาน ระหว่างนักศึกษาชายกับนักศึกษาหญิง และนักศึกษาในกรุงเทพมหานครกับนักศึกษาในต่างจังหวัด โดยดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ประชากรและตัวอย่างประชากร

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษา ในวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ป.วส.) ในปีการศึกษา 2526 รวม 8 วิทยาเขต ซึ่งมีจำนวน 14,445 คน

1.2 การเลือกตัวอย่างประชากร ผู้วิจัยเลือกตัวอย่างประชากรจากนักศึกษาที่กำลังศึกษาในระดับ ป.วส. จากวิทยาเขตต่าง ๆ 29 วิทยาเขตทั่วประเทศ (เดิมมีอยู่ 28 วิทยาเขต และวิทยาเขตที่ตั้งขึ้นใหม่ในปีการศึกษา 2526 คือ วิทยาเขตบพิตรพิมุข หุ้ยมหาเมฆ กรุงเทพมหานคร) โดยใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งเป็นพวกหรือชั้น (Stratified Random Sampling) คือ แบ่งประชากรออกเป็นพวกตามลักษณะที่ต้องการก่อน (ประสงค์ กรรณสูต 2522 : 81) ได้แก่ นักศึกษาที่อยู่ในวิทยาเขตที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 12 วิทยาเขต กับนักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในวิทยาเขตที่ตั้งอยู่ในต่าง-จังหวัด จำนวน 17 วิทยาเขต และนักศึกษาชายกับนักศึกษาหญิง

หลังจากนั้นก็ใช้วิธีสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยการจับสลากเอาวิทยาเขตที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร 4 วิทยาเขต คือ วิทยาเขตเทคนิคกรุงเทพ

วิทยาเขตบพิตรพิมุขจักรวรรดิ วิทยาเขตพิษณุโลกพระนคร วิทยาเขตชุมพรเขตอุดมศักดิ์ และวิทยาเขตที่ตั้งอยู่ในต่างจังหวัด 4 วิทยาเขตคือ วิทยาเขตเทคนิคภาคพายัพ วิทยาเขตเทคนิคตาก วิทยาเขตเทคนิคภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และวิทยาเขตเทคนิคภาคใต้ รวม 8 วิทยาเขต มีนักศึกษาทั้งหมดจำนวน 14,445 คน

เมื่อได้จำนวนประชากรแล้วก็เลือกเอาตัวอย่างประชากรโดยใช้ตารางสุ่มตามหลักเกณฑ์ของ เกรซซี (Krejcie) และ มอร์แกน (Morgan 1970 : 608) ตั้งรายละเอียดในภาคผนวก ได้ตัวอย่างประชากรประมาณ 375 คน แต่ผู้วิจัยเลือกเอาเป็นจำนวนเต็ม 400 คน แยกเป็นนักศึกษาในกรุงเทพมหานคร 200 คน ชาย 100 คน หญิง 100 คน และนักศึกษาในต่างจังหวัด 200 คน ชาย 100 คน หญิง 100 คน ตัวอย่างประชากรเหล่านี้จะเป็นตัวแทนของประชากรได้ และในจำนวนตัวอย่างประชากร 400 คนของ 8 วิทยาเขตนั้น ผู้วิจัยสุ่มเอาวิทยาเขตละ 50 คน ชาย 25 คน และหญิง 25 คน ดังตารางต่อไปนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรจำแนกตามที่ตั้งของวิทยาเขตและเพศของนักศึกษา

วิทยาเขต	ประชากร		
	ชาย	หญิง	รวม
ก. วิทยาเขตที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร			
วิทยาเขตเทคนิคกรุงเทพ	2,597	1,601	4,198
วิทยาเขตบพิตรพิมุขจักรวรรดิ	175	718	893
วิทยาเขตพันธิษฎการพระนคร	512	1,000	1,512
วิทยาเขตชุมพรเขตอุดมศักดิ์	25	264	289
รวม	3,309	3,583	6,892
ข. วิทยาเขตที่ตั้งอยู่ในต่างจังหวัด			
วิทยาเขตเทคนิคภาคพายัพ	1,498	442	1,940
วิทยาเขตเทคนิคตาก	761	292	1,053
วิทยาเขตเทคนิคภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	2,042	645	2,687
วิทยาเขตเทคนิคภาคใต้	1,078	795	1,873
รวม	5,379	2,174	7,553
รวมทั้งหมด	8,688	5,757	14,445

ตารางที่ 2 จำนวนตัวอย่างประชากรจำแนกตามที่ตั้งของวิทยาเขตและเพศของนักศึกษา

วิทยาเขต	ตัวอย่างประชากร		
	ชาย	หญิง	รวม
ก. วิทยาเขตที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร			
วิทยาเขตเทคนิคกรุงเทพ	25	25	50
วิทยาเขตบพิตรพิมุขจักรวรรดิ	25	25	50
วิทยาเขตพัฒนชยกการพระนคร	25	25	50
วิทยาเขตชุมพร เขตอุดมศักดิ์	25	25	50
รวม	100	100	200
ข. วิทยาเขตที่ตั้งอยู่ในต่างจังหวัด			
วิทยาเขตเทคนิคภาคพายัพ	25	25	50
วิทยาเขตเทคนิคตาก	25	25	50
วิทยาเขตเทคนิคภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	25	25	50
วิทยาเขตเทคนิคภาคใต้	25	25	50
รวม	100	100	200
รวมทั้งหมด	200	200	400

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสำรวจพฤติกรรมกรรมการรับรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานของนักศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง ตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.1 ศึกษาเอกสาร รายงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับค่านิยมของนิสิตนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา และศึกษาจากแนวทางการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ จำนวน 62 ข้อ (ดังรายละเอียดในภาคผนวก) ซึ่งถือได้ว่าเป็นกรณี (Indicator) ของการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐาน แล้วนำข้อมูลเหล่านั้นมาประมวลเข้าด้วยกัน และสร้างเป็นแบบสำรวจชนิดมาตราส่วนประเมินค่าของ ลิเคิร์ต (Likert - scale) โดยมี 5 มาตรา ได้แก่ ทำเสมอ ทำบ่อย ๆ ทำค่อนข้างบ่อย ทำนาน ๆ ครั้ง ไม่เคยทำ การประเมินอย่างนี้เพื่อต้องการทราบนิสัยของผู้ตอบแบบสำรวจว่าเคยปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานหรือไม่ และอีก 5 มาตราคือ จะทำแน่ ๆ จะทำค่อนข้างแน่นอน อาจจะทำ จะไม่ทำค่อนข้างแน่ จะไม่ทำแน่ ๆ เพื่อต้องการทราบเจตนาของผู้ตอบแบบสำรวจว่าจะปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานหรือไม่ถ้ามีโอกาส

แบบสำรวจที่สร้างขึ้นตามแนวทางปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานทั้ง 5 ประการนั้น มีทั้งหมด 62 ข้อ และในค่านิยมพื้นฐานแต่ละประการมีจำนวนแนวทางปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานดังนี้

2.1.1 การพึ่งตนเอง ยืนหยัดเดี่ยวและมีความรับผิดชอบ	9 ข้อ
2.1.2 การประหยัดและออม	9 ข้อ
2.1.3 การมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย	9 ข้อ
2.1.4 การปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนา	12 ข้อ
2.1.5 การมีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	23 ข้อ

(ดังตัวอย่างแบบสำรวจในภาคผนวก)

2.2 ผู้วิจัยได้นำแบบสำรวจที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content validity) และให้คำแนะนำเพิ่มเติม คณะผู้ทรงคุณวุฒิประกอบด้วย

2.2.1 ศาสตราจารย์ ดร.ชัยพร วิชาวุธ อาจารย์ประจำภาควิชาจิตวิทยา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.2.2 รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงเดือน พันธุมนาวิน รองผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร

2.2.3 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระพร อูวรรณโณ อาจารย์ประจำภาควิชาจิตวิทยา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.3 นำแบบสำรวจที่ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 คนมาแก้ไขข้อกระทง (Items) ต่าง ๆ ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

2.4 นำแบบสำรวจที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับนักศึกษาในวิทยาเขตพัฒนการพระนคร จำนวน 30 คน เพื่อหาความเที่ยงแบบสอบซ้ำ (Test-Retest Reliability) โดยใช้แบบสำรวจชุดเดิมทดสอบกับคนกลุ่มเดียวกันซ้ำในเวลาต่างกัน (ประกอบ กรรณสูต 2525 : 41) แล้วนำคะแนนจากการทดสอบทั้งสองครั้งมาคำนวณหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient - r_{xy}) สูตรที่ไว้คือ

$$r_{xy} = \frac{N \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X)^2][N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

จากการทดสอบซ้ำในเวลาที่แตกต่างกันหนึ่งสัปดาห์ พบว่า แบบสำรวจพฤติกรรม การรับรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฏนิยมนพื้นฐานของนักศึกษาในวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา มีความเที่ยง 0.8771 ซึ่งนับว่าแบบสำรวจนี้อยู่ในเกณฑ์ที่น่าไปใช้ได้

2.5 นำผลจากการทดลองใช้แบบสำรวจมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อีกครั้งหนึ่ง จนได้แบบสำรวจที่มีความสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยได้เดินทางไปแจกแบบสำรวจให้นักศึกษาที่เป็นตัวอย่างประชากรทุกวิทยาเขตตอบและเก็บรวบรวมแบบสำรวจทั้งหมดด้วยตนเอง การเก็บรวบรวมข้อมูลนั้นเริ่มดำเนินการตั้งแต่วันที่ 3 - 24 มกราคม 2527 จากแบบสำรวจที่นำไปแจกให้นักศึกษาตอบ จำนวน 400 ฉบับ ได้รับคืนมาทั้งหมด แต่เป็นแบบสำรวจที่สมบูรณ์และใช้ได้จริง ๆ เพียง 399 ฉบับ แบบสำรวจที่ไม่สมบูรณ์ 1 ฉบับเป็นของนักศึกษาชายในกรุงเทพมหานคร การไปเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ผู้วิจัยได้รับความร่วมมือด้วยดีจากผู้อำนวยการวิทยาเขตต่าง ๆ ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการและฝ่ายอื่น ๆ อาจารย์ผู้สอนในชั่วโมงนั้น ๆ ตลอดจนนักศึกษาเหล่านั้นด้วย จึงทำให้สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้ 100 เปอร์เซ็นต์ ของจำนวนตัวอย่างประชากร

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติดังนี้

4.1 ข้อมูลที่เป็นสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสำรวจ วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) หาค่าร้อยละ (Percent) ของผู้ตอบแบบสำรวจจำแนกโดยเพศและที่ตั้งของวิทยาเขต

4.2 ข้อมูลที่เป็นการรับรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานทั้ง 5 ประการนั้น ในค่านิยมพื้นฐานแต่ละประการ ได้แยกวิเคราะห์เป็น 3 ด้านคือ

4.2.1 นิสัยของผู้ตอบแบบสำรวจ (เคยทำหรือไม่)

4.2.2 เจตนาของผู้ตอบแบบสำรวจ (จะทำหรือไม่ถ้ามีโอกาส)

4.2.3 ศักยภาพหรือโอกาสที่ผู้ตอบแบบสำรวจจะปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐาน (เคยทำหรือไม่ + จะทำหรือไม่ถ้ามีโอกาส)

ในแต่ละงานทำการวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และหา ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) จำแนกตามเพศของนักศึกษา และที่ตั้งของวิทยาเขต

4.3 เปรียบเทียบความแตกต่างของการรับรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตาม ค่านิยมพื้นฐานของนักศึกษา ระหว่างนักศึกษาชายกับนักศึกษาหญิง และนักศึกษาใน กรุงเทพมหานครกับนักศึกษาในต่างจังหวัด โดยการทดสอบค่าที (t-test)

การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยหาค่าสถิติและ ทำการทดสอบทางสถิติ โดยอาศัยคอมพิวเตอร์จากสถาบันบริการคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางด้านสังคมศาสตร์ S P S S (Statistical package for the Social Sciences) ของนีแอะคณะ (Nie et al. 1975)

5. มาตรการที่ใช้วัดการรับรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐาน เรียกว่า "ศักยภาพพฤติกรรม" (Behavioral Potential) หมายถึง ศักยภาพหรือ โอกาสที่นักศึกษาจะปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐาน ซึ่งมีหลักการดังนี้

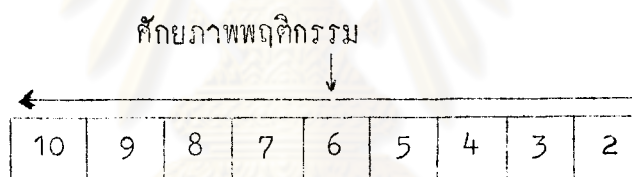
5.1 กำหนดตามสภาพของเวลา โดยพิจารณาจากการตอบคำถาม ในแบบสำรวจของนักศึกษา ที่ถามว่า "เคยทำหรือไม่" ซึ่งเป็นการวัดนิสัยของ นักศึกษาว่าเคยปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานหรือไม่ (นับตั้งแต่อดีตจนถึงวันที่ตอบแบบ-สำรวจ) และคำถามที่ว่า "จะทำหรือไม่ถ้ามีโอกาส" เป็นการวัดเจตนาของ นักศึกษาว่าจะปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานหรือไม่ถ้ามีโอกาส (นับตั้งแต่วันที่ตอบแบบ-สำรวจไปถึงอนาคต) ดังตัวอย่างข้อกระทง คำถาม คำตอบในแบบสำรวจ ต่อไปนี้

ศึกษาหาความรู้อยู่เป็นเนื่อง ไม่เคยทำหรือไม่

ก. มาตรวัดนิสัย ทำเสมอ ทำบ่อย ๆ ทำค่อนข้างบ่อย ทำนาน ๆ ครั้ง ไม่เคยทำ
จะทำหรือไม่ถ้ามีโอกาส

ข. มาตรวัดเจตนา จะทำแน่ ๆ จะทำค่อนข้างแน่ อาจจะทำ จะไม่ทำค่อนข้างแน่ จะไม่ทำแน่ ๆ

เมื่อนำค่าคะแนนจากมาตรวัดนิสัย (อดีต) มารวมกับมาตรวัดเจตนา (อนาคต) ก็จะได้ศักยภาพพฤติกรรมซึ่งมีค่าระหว่าง 2 ถึง 10 ดังแผนภาพข้างล่างนี้

คำตอบของนักศึกษาที่เป็นไปได้ (Possible Answers) จะมีค่าอยู่
ระหว่าง 2 ถึง 10

5.2 กฎของความน่าจะเป็น (Probability Law) ตามกฎนี้ นักศึกษา
อาจจะเลือกตอบคำถาม ณ จุดใดก็ได้ในมาตร ก. และ ข. ดังกล่าวข้างต้น และกฎ
ของความน่าจะเป็นพิจารณาจากกลุ่มของเหตุการณ์ (Families of Events)
ในที่นี้กลุ่มของเหตุการณ์ หมายถึง ค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ และในค่านิยมพื้นฐาน
แต่ละค่า ยกออกเป็นแนวทางปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานอื่น รวม 62 แนวทาง
(Subsets) ในแต่ละแนวทางยังแยกตามเป็น 2 คำถาม (Subsets)
คือถามว่า "เคยทำหรือไม่" กับ "จะทำหรือไม่ถ้ามีโอกาส" ดังรายละเอียดในแบบ
สำรวจในภาคผนวก

ความน่าจะเป็นของการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานของนักศึกษาคือสิ่งที่ได้จากการ
นำเอา ก + ข เป็นศักยภาพพฤติกรรม และสัดส่วนของการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐาน

ของนักศึกษามีองค์ประกอบ 2 อย่างคือ

5.2.1 มาตรการนิสัย หมายถึงพฤติกรรมทั้งหมดทุกอย่างของ นักศึกษา ที่ปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐาน ซึ่งนับจากจุดที่นักศึกษาตอบแบบสำรวจย้อนไป ถึงอดีต

5.2.2 มาตรการเจตนา นับจากจุดที่นักศึกษาตอบแบบสำรวจไปถึง อนาคต เพื่อต้องการทราบว่า ถ้ามีโอกาสนักศึกษาจะปฏิบัติตาม ค่านิยมพื้นฐานหรือไม่ และหากมีสิ่งเร้ามากกระตุ้นนักศึกษาจะตอบสนองโดยการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐาน มากน้อยเพียงใด สิ่งเหล่านี้เป็นเรื่องพิสัยค่านิยมของกลุ่มตัวอย่าง (Interval of Samples' Value) ซึ่งเป็นวิธีการหนึ่งที่จะนำมาใช้ทดสอบสมมติฐาน ที่เรียกว่า การประมาณ (Interval Estimation) โดยอาศัยช่วงละเท่า ๆ กัน คือ 5 4 3 2 1 เป็นพิสัยของการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานของนักศึกษา และจะ ปรากฏออกมาเป็นค่าคะแนนที่นักศึกษาตอบในแบบสำรวจด้วย (Hays 1973 : 289 - 332)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย